

Z obsahu:

- Státní příspěvek horníkům je unikátní, ale spravedlivý
- Mostečtí horníci čekají rozhodnutí vlády o kompenzacích
- Zlatý Permon opět patří Důlnímu závodu 3 v OKD
- Mláteka a želízko jsou nejstarší havířské nástroje

NOVINY ODBOROVÉHO SVAZU PRACOVNÍKŮ HORNICTVÍ, GEOLOGIE A NAFTOVÉHO PRŮMYSLU

Usilujeme o kompenzace i pro horníky z dalších ohrožených firem, říká předseda OS PHGN Jan Sábel

V novinářském žargonu se léto označuje jako okurková sezona, což znamená, že se nic zajímavého neděje a není tedy o čem psát. Okurkovou sezonu letos ovšem rozhodně neprožívají odboráři a zaměstnanci odvětví v rámci Odborového svazu PHGN. Naopak prožívají nadmíru horké léto, kdy se doslova valí jedna událost za druhou a svaz i jeho odborová sdružení v regionech musejí vyvíjet řadu aktivit, například při jednáních o situaci v OKD Ostrava, Severní energetické Most a dalších, nejen těžebních, firmách. A právě o těchto aktivitách jsme hovořili s předsedou odborového svazu Janem Sábelem.

O situaci v hornictví jednáte nejen doma, ale i se zahraničními partnery.

V červenci jsme se setkali v Luhačovicích s předsedou a místopředsedou hornického odborového svazu ze Slovenska Josefem Škrobákem a Lubo Novákem. Hovořili jsme o situaci v uhelném hornictví u nás i v Evropě. Na rozdíl od českého je slovenské, polské, německé či španělské hornictví podporované státem, a to ve vysokých hodnotách. K českému hornictví se stát chová macešsky a dovolil, aby využití jeho nerostného bohatství přešlo plně do privátní sféry. Se slovenskými kolegy jsme se shodli, že pokud stát nezačne více podporovat uhelné hornictví a nepostará se o to, aby Evropská komise prodloužila výjimku, která umožní státu podporovat české uhelné hornictví i po roce 2018, může dojít je katastrofě. Na toto nebezpečí jsem upozornil i členy komise k OKD, kterou svolává premiér Bohuslav Sobotka. Požádal jsem ho, aby zajistil prodloužení výjimky po roce 2018 alespoň o pět až šest let.

Jaký to má konkrétní význam?

Může dojít k úplnému utlumení uhelných dolů, ale naše ekonomika bude nadále potřebovat například černé koksovateľné uhlí. Potom nezbude, než ho dovážet ze sousedního Polska, ale už za jiné, daleko vyšší ceny, než stálo naše uhlí z OKD. V konečném důsledku na to doplatí česká ekonomika, firmy i domácnosti. Zatímco české vlády uhelné doly nepřetržitě utlumují, v sousedním Polsku by uhelná produkce měla meziročně růst o 2,8 % a do roku 2020 se dostat na úroveň 156,2 milionu tun. Podobně by měla stoupnout také spotřeba uhlí. Polsko i nadále zůstává devátým největším producentem uhlí na světě. Likvidace našeho uhelného průmyslu by byla pro karvinský region likvidační. Nezaměstnanost by narostla na rekordních

30 %, zaměstnanci by skončili na podporách a sociálních dávkách.

O nutnosti podpořit uhelný průmysl státem jsem hovořil i na radě ČMKOS. Státní příspěvek horníkům je podle nás spravedlivý. Horníci z OKD jsou nejvíce vystaveni extrémním podmínkám důlní práce, újma na zdraví je značná. Jde o unikátní věc a hornictví je speciální oblast činnosti, za kterou vláda v minulosti převzala celou řadu závazků. Kompenzace ale žádáme i pro horníky, kteří přijdou o práci na Mostecku v souvislosti s útlumem těžby lomu ČSA. Pro tyto lidi je potřeba hledat nějaký sociální program, protože překvalifikování na jinou pracovní činnost je nereálné. Podpora státu dolům se daňovým poplatníkům vrátí. Stát ušetří rozhodně víc, než když nechá doly zavřít. To si veřejnost neuvědomuje, což se projevuje i v diskusích na sociálních sítích. Je velký rozdíl zavřít obchod nebo malou firmu, než primární důl. Na každém horníkovi jsou závislí dva až tři zaměstnanci z jiných sfér. Toho jsou si dobře vědomy vlády v Polsku i na Slovensku. A to je hlavní důvod, proč žádáme naši vládu, aby včas zajistila u Evropské komise výjimku, která by jí umožnila podporovat uhelné hornictví i po roce 2018. Času příliš nezbyvá. Slovenská vláda podporuje hornictví i finančně. Hnědouhelné hlubinné doly v Prievidzi dostávají každoročně podporu 95 milionů eur.

A co jste v této souvislosti zjistili v Maďarsku?

Měli jsme možnost zúčastnit se jednání rady maďarského hornického svazu. Probírali jsme s kolegy otázky další budoucnosti uhlí. Maďarsko v současnosti zavírá poslední hlubinný důl. Těžít bude pouze povrchový důl, který zásobuje uhlím blízkou elektrárnu. Na jednání jsme také zjistili, že

Usilujeme o kompenzace i pro horníky z dalších ohrožených firem, říká předseda OS PHGN Jan Sábel

POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY 1

předčasné odchody horníků do starobních důchodů nejsou v okolních zemích Popelkou. V sousedním Polsku, kde těžební podmínky jsou srovnatelné s Ostravskou pávní, mají horníci nárok na důchod už ve 43 letech po odpracování 25 let v dolech. V Maďarsku při odpracování 25 let může horník odejít dříve do důchodu. O všechny tyto sociální věci jsme se zajímali a informovali jsme naše zahraniční kolegy, že jsme museli 24 let bojovat o to, aby hlubinní horníci mohli odcházet do předčasných důchodů. Přitom ve všech zemích EU a také ve světě je nárok na dřívější hornický důchod už dávno uzákoněn.

Jak členové odborového svazu přijali zprávu, že hlubinní horníci konečně mohou odcházet předčasné do důchodu?

Pro ty, kteří toho mohou využít, to znamená obrovskou výhodu, úlevu a sociální jistotu. Více než 90 procent z nich by už nové pracovní uplatnění nenašlo a zůstali by na úradech práce a dávkách v nezaměstnanosti, než by dovršili důchodový věk. Toto čekání by jim konečnou výši důchodu snížilo. Marně bychom ale čekali na slova uznání. Většina horníků to bere skoro jako samozřejmost. Vůbec jim nepřijde, že jsme o předčasné důchody bojovali 24 let a že jsme tuto vymoženost jako první v této zemi zabezpečili nejen pro odboráře, ale i pro ty, kteří odbory nemají rádi. Měli by se nad tím zamyslet.

Připravujete první sněm po letošním sjezdu OS PHGN. Jako předseda svazu určitě z pověření rady seznámíte delegáty s hlavními prioritami svazu v dalším období. Které to jsou?

Společně usilujeme s odborovými sdruženími o to, aby příspěvek od státu nedostávali pouze zaměstnanci OKD, ale i záchranáři Hlavní báňské záchrané stanice v Ostravě, horníci z uranového průmyslu a horníci společnosti Slezská důlní díla. Bylo by nespravedlivé, kdyby tito lidé byli o příspěvky ochuzeni. Čekají nás velké problémy způsobené zavíráním některých důlních provozů v OKD. Konkrétně se hovoří o ukončení činnosti Dolu Paskov již v letošním roce nebo Dolu Darkov v příštím roce. Naším cílem je co nejvíce zavírání dolů oddálit a zajistit tak lidem práci na několik dalších let s cílem, aby mohli plynule přejít do dolů, které budou pokračovat v těžbě.

A co horníci z OKD, kteří budou muset skončit a na předčasné důchody nedosáhnou?

Tito lidé musí dostat nadstandardní odstupné dohodnuté v platné kolektivní smlouvě OKD. Nepřipustíme, aby prošly návrhy generálního ředitele OKD Dalea Ekmarka udělat revizi kolektivní smlouvy a umožnit vedení OKD snížit dohodnuté odstupné a mzdy horníků. V sociálním programu OKD jsou nasmlouvané násobky odstupného až do výše 12násobku. Dohlédneme na to, aby sociální program uzavřený v rámci platné kolektivní smlouvy byl dodržen. Zodpovědnost měl a má management OKD v čele s generálním ředitelem, kterého do této funkce dosadili vlastníci z NWR. To znamená, že musel vědět o všem, co se v OKD bude dít. Pokud to nevěděl, tak je neschopný a neměl by v té funkci vůbec být. Problém je i se státním podnikem DIAMO, které letos rovněž končí. Odbory také žádají, aby i pro-

pouštění zaměstnanci povrchového lomu ČSA patřící Severní energetické na Mostecku měli nárok na finanční pomoc jako horníci z OKD. Znamená to, že naším sjezdem ani sněmem nic nekončí. Myslím si, že ty největší problémy odborový svaz teprve čekají.

Všechny zmíněné události mají dopad na odborový svaz. Co v nejbližší budoucnosti očekáváte z hlediska jeho další akceschopnosti?

Očekáváme, že se výrazný útlum v hornictví negativně promítne i do členské základny. Osobně zastávám názor, že zaměstnanci, kteří odbory odmítají, nepodíleli se na odborové činnosti a je jim líto platit členské příspěvky, by se neměli podílet na vymoženostech, které odbory vybojují. Být předsedou odborové organizace, tak bych tyto lidi nechránil. Staral bych se zejména o členy základních organizací, protože pouze díky jim se nám podařilo prosadit různá sociální opat-

ření, růst mezd a udržení zaměstnanosti v rámci kolektivního vyjednávání v mnohých firmách. Nemluvě o tom, že osobně podpořili četné demonstrace, například za prosazení předčasných hornických důchodů. Kdežto ti ostatní nejenže pasivně přihlíželi, ale dokonce kritizovali odbory, že nic pro lidi nedělají, což považují za maximální drzost. Co teď řeknu, je tvrdé a v praxi nereálné, ale pokud by ve firmě došlo k propouštění, měly by odborové organizace chránit pouze svoje členy.

V jaké kondici je podle vás odborový svaz?

Jsem přesvědčen o tom, že když jsme dokázali, a to i bez solidární pomoci ostatních, zejména průmyslových odborových svazů v rámci ČMKOS, vydobýt si uznání a respekt veřejnosti i vlád, tak to dokážeme v následujícím období i při poklesu členské základny. Jako příklad potvrzující pravidlo bych uvedl skutečnost, že jsme vydrželi 24 let vést neustálý boj o uznání předčasných hornických důchodů až do zdárného konce, včetně schválení vládní pomoci propuštěným horníkům v OKD. Jednáme přímo a bez politikaření, a když je třeba, dokážeme bouchnout do stolu. Předčasné důchody pro omezenou skupinu horníků jsme dokázali prosadit i za pravicové vlády s pomocí tehdejšího ministra práce a sociálních věcí Petra Nečase. A teď jsme rádi, že vláda Bohuslava Sobotky nám v těchto pro horníky složitých chvílích pomáhá. My vlády nerozlišujeme podle politické orientace, ale podle skutků. Za všechny dosažené úspěchy patří členům a funkcionářům našeho odborového svazu velké uznání a poděkování. Pojem solidarita má v našem odborovém svazu stále pevné místo.

V rozhovoru pro Sondy Revue a také pro HGN jste vyjádřil zklamání, že členské svazy v ČMKOS nebyly s vaším úsilím solidární a OS KOVO dokonce dvakrát písemně protestoval u vlády proti možnosti uznat předčasné důchody pro horníky. Proslýchá se, že zvažujete odchod z ČMKOS. Co je na tom pravdy?

Pokud by tyto tendence, které jdou proti duchu odborářské solidarity, pokračovaly dále a v podobě, jak to předvedli právě kováci, kteří psali dopisy vládě a stavbaři, kteří je v tom podpořili, a ostatní odborové svazy k tomu mlčely, tak v takové odborové centrále bychom v budoucnu určitě nechťeli být.

Petr Kolev

Mostečtí horníci čekají na rozhodnutí vlády o kompenzacích

Horníci z Mostecka měli už na konci července vědět, jestli je stát odškodní, když kvůli zachování těžebních limitů přijdou o práci. Jenže stále nevědí nic. Vláda o kompenzacích ještě nerozhodla.

Kolesové rypadlo K 73.

budou Severočeské doly do konce roku 2024 muset přijmout kvůli přirozené generační obměně dokonce až tisíc lidí. Další stovky pracovníků pak naleznou podle Kopeckého uplatnění v návazných provozech a službách. Zhruba stovka horníků z ČSA by se mohla uplatnit také v lomu Vršany.

Podle **Jaromíra Franty**, prvního místopředsedy Odborového svazu PHGN a předsedy Sdružení odborových organizací CCG Most, má však potřeba nových zaměstnanců na Bílině dvojí dopad. Klíčoví zaměstnanci odcházejí do Severočeských dolů už dnes, bagry na ČSA ale pořád jedou. „Tyto lidi musíme nahrazovat jinými. To znamená, že člověka přijmeme, později ho ale budeme muset také propustit a Severočeské doly si ho už nevezmou,“ míní J. Franta. Po odečtení lidí, kteří odejdou do důchodu nebo najdou uplatnění na jiném dole, zbývá zhruba 1100 osob, které na Mostecku v následujících letech přijdou o práci. Část z nich má díky své kvalifikaci šanci rychle najít práci mimo těžební sektor. To se týká zámečnicků, údržbářů či elektrikářů, kterých se na trhu nedostává.

Horníci půjdou se mzdou dolů

Problémem je, že mzdy v jiných sektorech zdaleka nedosahují takové úrovně jako v těžebním průmyslu. Medián hrubé mzdy v hornických profesích se podle statistik ministerstva práce pohybuje nad 30 tisíci korunami. Na to i kvalifikovaní pracovníci mimo těžební sektor jen těžko dosáhnou.

„Co se týká mezd, nemohou podle mého tyto zaměstnanci počítat s tak vysokou mzdou, jejíž součástí jsou i různé příplatky za ztížené zdravotní prostředí či nepřetržitý provoz,“ upozorňuje **Radek Houšť**, manažer statistiky společnosti Trexima, která údaje o průměrném výdělku pro ministerstvo zpracovává.

Podle odborového předáka Jaromíra Franty jsou v nabídce úřadu práce v regionu aktuálně místa pro kvalifikované profese za mzdu 13 až 14 tisíc měsíčně, což by pro propuštěné zaměstnance znamenalo citelnou ránu rodinnému rozpočtu. Pomoci by jim mohl státní příspěvek ve výši sedmi až osmi tisíc měsíčně po dobu až tří let. „S osmi tisíci by nepocítili takový mzdový propad a pro rodinný rozpočet by to neznamenovalo tak velkou změnu. Měli by zároveň čas, aby si mohli najít třeba i lépe honorovanou práci,“ dodává Franta.

(Text a foto: kov, zdroj: iuhli.cz, MF Dnes)

Kompenzace nebyly zařazeny na program jednání vlády 24. srpna, nový termín jejich projednání není známý. Podle hejtmana Ústeckého kraje **Oldřicha Bubeníčka** (KSČM) se tím prodlužuje nejistota horníků, kteří po roce 2020 přijdou o místo.

„Materiál byl z programu vyškrtnut, protože tam budou drobné změny. Něco málo se tam dopracuje,“ sdělil **Petr Sulek** z tiskového oddělení ministerstva práce a sociálních věcí, proč kabinet tento bod neprojednal.

„Materiál už byl přepracován a chystá se na vládu. Nevíme jistě, jestli to bude příští termín, nebo až ten další,“ uvedla pak mluvčí ministerstva průmyslu a obchodu **Ngoc Phambich**.

O zachování těžebních limitů na Dole ČSA u Mostu rozhodla vláda loni na podzim, v praxi to znamená postupný útlum a zastavení těžby kolem roku 2022. Uhlí tu dobývá firma Severní energetická, podle níž kvůli zachování limitů zanikne 1932 pracovních míst.

Odškodnění zdejších horníků je ve hře z toho důvodu, že vláda v květnu vyplatila havíře z krachující OKD. Tehdy měla vláda souběžně s nimi přiklepnout peníze i horníkům ze Severní energetické. Prosazuje to ČSSD, ale proti se postavil ministr financí

Andrej Babiš (ANO). Předseda vlády **Bohuslav Sobotka** (ČSSD) přislíbil, že kabinet nakonec odškodní i horníky na Mostecku.

Kompenzace pro zaměstnance z OKD se pohybuje od 7 do 8 tisíc korun, havířům se budou vyplácet peníze měsíčně po dobu od tří měsíců do pěti let podle odpracovaných roků. Předpokládá se, že podobně bude vypadat i odškodnění pro horníky z Mostecka.

Dvojí dopad přijímání horníků v Bílině

Podle vládní analýzy přijde o práci na Mostecku kvůli útlumu těžby hnedého uhlí v následujících pěti letech kolem 2000 lidí. Týká se to zaměstnanců lomu ČSA, kde rypadla pomalu dořazila na hranici Horního Jiřetína a zbytky dostupného uhlí se do roku 2022 vyčerpají.

Ne všichni propuštění však skončí na úřadu práce. Do penze by mělo odejít na 163 lidí z celkového počtu 624 zaměstnanců ČSA by mělo najít práci v Severočeských dolech spadajících pod polostátní ČEZ. Na jejím lomu Bílina totiž na rozdíl od ČSA vláda rozhodla o prolomení těžebních limitů. Podle mluvčího **Lukáše Kopeckého**

Zlatý Permon opět putoval do Důlního závodu 3 v OKD

Pochválit a také ocenit dobré dílo a výsledky, na to není nikdy pozdě. Představitelé státní báňské správy, vedení společnosti OKD a zástupci hornických odborů už v květnu vyhlásili ve Sviadnově nejprestižnějšího ocenění - Zlatého Permona. Jako nejbezpečnější český hlubinný důl loňského roku ho získal Důlní závod 3.

Zvláštní ocenění z rukou předsedy Jana Sábela přebírá odborový ZIBP Jindřich Lettovský.

Významné ocenění Českého báňského úřadu (ČBÚ) získal především proto, že šachta v loňském roce neznamenala jediný závažný pracovní úraz, evidovala jen pětadesát pracovních úrazů, z toho jedenadvacet registrovaných, a pouze jednu mimořádnou událost podléhající ohlašovací povinnosti báňské správě. To vše při roční těžbě 656 tisíc tun uhlí prostřednictvím 2255 zaměstnanců.

Zlaté Permony už čtrnáct let vyhlašuje ČBÚ spolu s Odborovým svazem PHGN jako projev uznání za dosažení vynikajících výsledků v oblasti bezpečnosti práce v pěti kategoriích.

Vítězové I. kategorie Zlatého Permona v rámci OKD:

Důl Darkov (2002, 2004, 2013)
Důl Lazy (2005, 2010)
Důl Paskov – Důlní závod 3 (2007, 2015)
Důl Karviná (2012)

Na kalendářní rok se vítězi propůjčuje putovní soška s havířskou tematikou a se štítky všech dosavadních držitelů. Její bronzová zmenšenina pak zůstává vítězi.

„Pro získání této ceny nestačí jen samotné vynikající výsledky v bezpečnosti práce. Bedlivě hodnotíme také chování nominovaných ke svému okolí, provádění sanací i řešení střetů zájmů. Uchazeč musí mít nastavený takový systém bezpečnosti, který akceptují všichni. Paskováci všechny předpoklady splnili,“ uvedl **Martin Štemberka**, předseda ČBÚ.

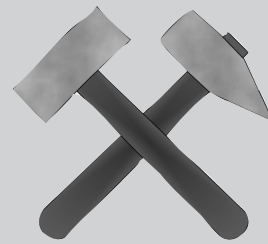
Zvláštní ocenění z rukou **Jana Sábela**, předsedy Odborového svazu PHGN, dostal i **Jindřich Lettovský**, odborový závodní inspektor bezpečnosti práce důlního závodu 3.

Jindřich Lettovský se narodil v roce 1963. Absolvoval Střední odborné učiliště ve Vítkově v oboru obráběč kovů. Od roku 1985 pracoval na Dole Heřmanice v OKD jako stělmistr, zámečník příprav a horník v prorážce. Od roku 1990 na Dole ČSM jako stělmistr. Od roku 1997 působil na Dole Doubrava na pozici hlavního předáka razicího kolektivu. Od roku 2000 začal aktivně působit v oblasti bezpečnosti práce jako úsekový inspektor. Od roku 2011 pracuje jako odborový závodní inspektor bezpečnosti práce a od roku 2016 je místopředsedou závodního výboru OS PHGN na Dole Paskov.

Šachetní technika pomáhala táboru s velkou vodou

Jen málo chybělo a prázdniny by v letním dětském táboře Krušnohor ve Štichovicích na Plzeňsku ani nezačaly. Prohnala se tudy velká voda a jen díky rychlé pomoci lomu Vršanská uhelná, DTS Vrbenský, města Most a rudolických dobrovolných hasičů, kteří nabídli lidi i techniku na odstranění škod, nebyl žádný ze tří tábornických turnusů nakonec ohrožen. Říčka Střela, která protéká v těsné blízkosti tábora, se před začátkem prázdnin rozvodnila tak, že vymlela všechny vozky do tábora a pohnula přístupovou lávkou, když na ni naplavila těžké klády a velké větve. Jen díky

rychlému zásahu všech zmiňovaných se podařilo ručně i za pomoci techniky odstranit naplaveniny a opravit lávku i brod, aby byl zajištěn přístup do tábora pro děti i zásobování. Prázdniny v táboře ve Štichovicích u Střely si za více než čtyřicet let jeho existence užívaly tisíce dětí z Mostecka, jen letos tu ve třech turnusech strávilo léto 490 dětí.

Nejstarší havířské nástroje: mlátek a želízko

Pro někoho jsou to jen dvě kladívka v hornickém znaku. Přitom dva zkrřížené nejstarší havířské nástroje jsou dnes světově uznávaným symbolem. K čemu se vlastně používaly, je třeba hledat hluboko v historii.

V době, kdy se chodby razily ručně bez pomoci trhačích prací, havíři nejprve rozpalovali celistvý kámen na ražební stěně ohněm, pak skálu prudce ochlazovali vodou. V prasklinách pomocí ostrého želízka na násadě, na které se tlouklo kladivem (mlátkem), havíř vysekával rovnoběžné rýhy a kolmo k nim další. Na stěně tak vznikl čtverce s vystouplými středy, které dál postupně otloukal.

Mlátek a želízko v hornickém znaku vydržely dodnes, najdete je nejen na štolách a šachtách, ale také na fasádách domů i církevních staveb a samozřejmě také ve znacích celé řady měst. Jedním z nejstarších známých zobrazení hornického znaku je pečeť Havlíčkova Brodu z roku 1269.

Odedávna se vedly a vedou spory, jak správně nástroje v hornickém znaku zobrazovat. Za tímto účelem byl v Čechách roku 1905 vydán obecný pokyn v „Hornických a hutnických listech“. V Německu pro kresbu hornického znaku vyšla v roce 1950 dokonce státní norma. Správně má tedy mlátek v hornickém znaku oboustrannou bicí polohu. Pevně naražená násada přes železnou část nepřechýlala. Havíř ho držel v pravé ruce, proto je ve znaku vpředu, aby ho mohl uchopit k práci jako první. Většina želízek byla oproti tomu známému z hornického znaku protáhlejší ostře zašpičatělá. Havíř ho držel v levé ruce a bylo na násadě volně nastrčené tak, aby se nepřenášely otřesy na ruce. V hornickém znaku je to naznačeno přečnickující násadou.

Noviny Odborového svazu pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu

hgn

HORNÍK - GEOLOG - NAFTAŘ

Vydává OS PHGN ve vydavatelství SONDY, s.r.o. Adresa redakce a vydavatele:

nám. Winstona Churchilla 2, 113 59 Praha 3. Redaktor: Petr Kolev, tel.: 234 462 328, e-mail: kolev.petr@cmkos.cz. Zlom: SONDY. Distribuce A.L.L. Production. Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta. ISSN 0322 9599. Registrační číslo MK ČR F 5253.